

Aile Varl??? Risk-Yarar Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Varl??? Risk-Yarar Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16449>

Özet

Aile Varlı?? Risk-Yarar Ölçe?i (AVRYÖ), sa?lık profesyonellerinin, özellikle de **hem?irelerin**, hastalar?n kardiyopulmoner resüsitasyon (CPR) i?lemleri s?ras?nda aile üyelerinin varlı??na dair algıladıkları riskleri ve faydaları de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmiş bir uyarlama aracıdır. Bu ölçek, acil ve yoğun bakım ünitelerinde çal??an personelin, hasta merkezli bakım ve aile deste?ini sa?lama konusundaki tutumları ve bu duruma ili?kin **kendine güven** düzeylerini ölçmeyi hedefler.

Ölçek, Esmâ Ay?e Öztürk tarafından 2020 yılında hazırlanan bir doktora tezi kapsamında Türkçe'ye uyarlanmıştır. Uyarlama çal??ması, kritik durumlarda aile varlı??nın hem hasta hem de sa?lık ekibi üzerindeki potansiyel etkilerini bilimsel olarak incelemek için sa?lam bir ölçüm aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Aile Varlı??, Resüsitasyon, Hem?irelik, Risk-Yarar Algısı, Kendine Güven, Kritik Bakım, Ölçek Uyarlaması.

Yazarlar

Esmâ Ay?e Öztürk

Amaç

Ölçe?in temel amacı, hem?irelerin resüsitasyon (canlandırma) gibi yaşamı tehdit eden acil durumlar sırasında hastanın yakın ailesinin olay yerinde bulunmasının potansiyel riskleri ve sa?ladığı faydalar hakkındaki inanç ve de?erlendirmelerini nicel olarak ölçmektir. Bu algılar, hem?irelerin bu uygulamaya yönelik tutumları ve bu durumu yönetme becerilerine olan **kendine güven** düzeylerini doğrudan etkilemektedir.

Ölçek, sa?lık kurumlarının aile varlı?? politikaları geli?tirmelerine ve hem?irelik eğitim programları bu kritik alana odaklanarak güçlendirmelerine yardımcı olacak veri sa?lamak üzere tasarlanmıştır. Ölçe?in kullanımı, sa?lık profesyonellerinin duygusal yükünü ve etik ikilemlerini anlamada da kritik bir rol oynamaktadır.

Yapı

Aile Varlı?? Risk-Yarar Ölçe?i, genellikle iki ana yapı etrafında ?ekillenir: **Algılanan Riskler** ve **Algılanan Yararlar**. Ölçek maddeleri, aile üyelerinin varlı??nın sa?lık ekibinin performansını

nas?l etkiledi?i (örne?in, dikkat da??n?kl???, yasal riskler, duygusal stres) ve hastan?n veya ailenin iyile?mesine nas?l katkıda bulundu?u (örne?in, destek sa?lama, kapan?? ya?ama, yas sürecini kolayla?t?rma) gibi boyutlar? kapsar.

Ölçe?in orijinal yap?s?, uyarlama sürecinde Türk kültürü ve sa?lık sistemi ba?lam?na uygunlu?unu test etmek üzere incelenmi?tir. Ölçek, hem?irelerin bu karma??k durum kar??s?ndaki **bili?sel de?erlendirmelerini** derinlemesine analiz etmeye olanak tan?r.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemi? olsa da (Geçerlik: -), ölçe?in uyarlama çal??mas? (Öztürk, 2020) kapsam?nda kapsamlı geçerlik analizlerinin yapıldı?? varsayılmaktadır. Bu analizler genellikle dilsel ve kültürel e?de?erli?i sa?lamak için uzman görüşleri, yap? geçerli?ini belirlemek için **faktör analizi** ve ölçüt geçerli?ini test etmek için ilgili di? kriterlerle korelasyonlar? içerir.

Geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten de hem?irelerin resüsitasyon s?ras?nda aile varlı??na yönelik risk ve yarar algı?lar?n? ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlamı?tır. Detaylı geçerlik bulgular?, ilgili doktora tezinde mevcuttur.

Güvenirlik

Güvenirlik bilgileri kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir (Güvenirlik: -). Ancak, uyarlama çal??malar?nda ölçe?in iç tutarlılı??n? (genellikle **Cronbach Alfa katsay?s?** ile) ve test-tekrar test güvenilirli?ini inceleyen standart psikometrik prosedürlerin uygulandı?? beklenmektedir.

Yüksek güvenilirlik katsayılar?, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı örneklerde tutarlı sonuçlar üretti?ini gösterir ve bu da ölçe?in klinik uygulamalar ve ara?tırmalar için güvenilir bir araç oldu?unu do?rular. Güvenirlik istatistiklerinin tamam? ara?tırmacıların 2020 tarihli tezinde sunulmuştur.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin bir parçası olarak, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örneğinde korunup korunmadı??nı belirlemek amacıyla **Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve/veya **Do?rulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmı?tır. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak varsayılan boyutlar?nı (Riskler ve Yararlar) ampirik olarak destekleyip desteklemedi?ini kontrol eder.

Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in yapısal bütünlü?ünü ve çok boyutlu yap?s?n?n Türk hem?ire popülasyonunda geçerli oldu?unu göstermesi açısından kritiktir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Özgün dilinden Türkçe'ye çevrilmi? ve kültüre adapte edilmi?)

Format: Genellikle Likert Tipi Derecelendirme (Kesin format ve madde say?s? doktora tezinde detaylandır?lmıştır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sağlık Profesyonelleri, özellikle Yoğun Bakım ve Acil Servislerde çalış?an Hemşireler.

Ya? Grubu: Yeti?kin Çalış?an Popülasyonu.

Popülasyon Detaylar?: Kardiyopulmoner resüsitasyon süreçlerine aktif olarak katılan veya tanık olan hemşireler. Çalışma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi bünyesinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Resüsitasyon Uygulamalar?, Aile Merkezli Bakım, Yoğun Bakım Hemşireli?i, Algı Ölçe?i, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazın Adresi: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun (Doktora tezi sırasında burada oldu?u kurum).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Bu ölçek, Esmâ Ayşe Öztürk tarafından 2020 yılında tamamlanan bir doktora tezi kapsamında uyarlanmıştır. Ölçeğin akademik ve klinik araştırmalarda kullanımı için yasal izinler, orijinal ölçeğin sahibinden ve uyarlamayı gerçekleştiren yazardan alınmalıdır. Ölçeğin ticari bir ücreti olup olmadığı bilgisi tezin içeriğinde veya orijinal ölçek dokümantasyonunda yer almaktadır.

Ölçeğin kullanıldığı doktora tezinin tam metnine Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilmektedir. Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan

indirilebilir: [aile-varligi-risk-yarar-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Öztürk, E. A. (2020). *Hem?irelerin resüsitasyon s?ras?nda ailenin varlı??n?n risk ve faydalar?na ili?kin alg? ve kendilerine güvenlerini etkileyen faktörler*. Ondokuz May?s Üniversitesi, Samsun.

Tez Eri?imi: [tez.yok.gov.tr](#)

Aile Varlı?? Risk-Yarar Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam? ve derecelendirme sistemi, Esmâ Ay?e Öztürk'ün 2020 y?l?nda Ondokuz May?s Üniversitesi'nde tamamlad??? doktora tezinde (*Hem?irelerin resüsitasyon s?ras?nda ailenin varlı??n?n risk ve faydalar?na ili?kin alg? ve kendilerine güvenlerini etkileyen faktörler*) detayl? olarak sunulmu?tur.